

1.GİRİŞ

Ticaret unvanı, ticari işletme hukukunun temel kavramlarından bir tanesidir. Kavram, bir yönüyle taciri diğer yönüyle de ticari işletmeyi ilgilendirmektedir. Gerçekten de ticaret unvanı tacir sıfatına bağlı olarak seçilip kullanılması gereken bir işaret olduğu gibi aynı zamanda işletmeyi de ferdileştirir ve diğer işletmelerden ayırmaya hizmet eder. Dolayısıyla hem sorumluluğun aidiyetini tespit etmeye yarar, hem de bir rekabet aracı olarak fonksiyon görür. Ticaret unvanı kavramı esas itibariyle Türk Ticaret Kanunu'nun 41 ila 54. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

İşletme adı, işletme sahibini hedef tutmaksızın doğrudan işletmeyi tanıtmak ve benzeri işletmelerden ayırt etmek için kullanılır. Ticaret unvanı, taciri tanıtmayı amaçlarken, işletme adı, işletmeyi diğer işletmelerden ayırt etmeye yöneliktir. İşletme adı TTK'nın 55. maddesinde düzenlenmiştir.

Tescil olunmuş ticaret unvanları TTK m. 54'e göre özel olarak korunur. Aynı şekilde tescil ve ilan ettirilen işletme adı da TTK m. 55'in yapmış olduğu gönderme sonucu, tescilin yapılmış olduğu sicil çevresi içinde TTK m. 54 hükümlerince korunur. Ayrıca gerek ticaret unvanına gerekse de işletme adına tecavüzün vuku bulduğu durumlarda, çeşitli durum ve şartlarda, haksız rekabet hükümleri uygulama alanı bulur.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ticaret unvanının tanımı, kavramı ve şekli üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde ise, işletme adının tanımına ve ticaret unvanıyla arasındaki bazı farklılıklara değinilmektedir.

Üçüncü bölümde, ilgili hükümler çerçevesinde, ticaret unvanına ve işletme adına tecavüz ve bu durum sonucunda ticaret unvanının korunmasına ilişkin hükümlere ve sorumluluklarına değinilmiştir.

Ayrıca çalışmamız içerisinde Türk Ticaret Kanunu tasarısına da değinilmiş ve atıflarda bulunulmuştur.

2.TİCARET UNVANI

A. Kavram ve Tanım

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu prensip itibariyle ticari işletme sistemini esas almıştır. Buna göre, kanunumuz sisteminde birçok teşebbüs ticari işletme kavramına bağlı olarak tarif edilmiştir. Bunlardan biri de tacir kavramıdır. Tacir, 6762 sayılı kanunun 14. Maddesinde "bir ticari işletmeyi kısmen dahi olsa kendi adına işleten kimse" olarak tanımlanmıştır. İşte, 6762 sayılı kanunun öngördüğü üzere (bkz. TTK m. 41) tacir sıfatına sahip olmanın sonuçlarından biri de ticaret unvanı seçme ve kullanma zorunluluğudur. Ancak kullanma zorunluluğu hususuna bir parantez açmak gerekir bu noktada. Şu günlere TBMM'den geçmeyi bekleyen Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın 39. maddesinde bu hususa değinilmiş ve Erdoğan Moroğlu da düzenlemenin paralelinde, m. 39/2'nin şube kavramını da içermesi gerekliliği konusunda görüş belirtmiştir.

Ticaret unvanı, bir işletmenin faaliyetinden doğan bütün olumlu ve olumsuz sonuçların onun sahibine yüklenebilmesine aracı olan, ticari işletmenin malvarlığına dâhil bulunan(TTK m. 11/2) ve işletme sahibini gösterirken işletmeyi de kişiselleştiren bir addır. İşletmenin iyi idaresi ve verdiği hizmetin kalitesi sonucu gösterilen ilgi, ifadesini ticaret unvanında bulur. Dolayısıyla bir ticari işletmenin şöhreti ile ticaret unvanının değeri doğru orantılıdır, iyi bir üne sahip olan ticari işletmelerin ticaret unvanları portföylerinin en değerli unsurunu oluşturur.

Sonuç olarak ticaret unvanı, tacir ve ticari işletme kavramlarını hukuki ve iktisadi anlamda birbirinden tam anlamıyla ayırarak tanımlamak pek mümkün değildir. Bu sebeple, bağımsız bir hak konusu olmamasına rağmen ticaret unvanı, hem tacirin hem de ticari işletmenin ayırıcı noktalarındandır.

Ticaret unvanlarının oluşturulmasıyla ilgili olarak üç sistem söz konusudur: Anglo-Sakson hukuk çevresinde kabul edilmiş olan sisteme göre tacir, ticaret unvanını dilediği şekilde serbestçe oluşturabilir. (Serbesti sistemi)

Gerçeklik sisteminde ise, seçilen ticaret unvanının gerçek durumu ortaya koyması, dolayısıyla unvanın, gerçek kişi tacirlerde kişinin ad ve soyadına; tüzel kişi tacirlerde de tüzel kişinin hukuki şekline uygun olması gerekir. Ticari işletme devrolunursa, devralan halefiyeti gösteren bir ek yapmak zorundadır ve bu haliyle eski unvanı kullanabilir. Fransız hukukunda kabul edilmiş olan sistem, bu sistemdir.

Karma sistemde ise, ticaret unvanının ilk oluşturulmasında unvanın gerçek durumu yansıtmasına dikkat edilir, sonradan meydana gelen değişiklikler ise (işletmenin devri, ismin değişmesi gibi), ticaret unvanında değişiklik yapılmasını gerektirmez. Türk hukukunda karma sistem kabul

edilmiştir. (TTK m. 43/1, m. 49)

Sonuç olarak, ticaret unvanı; ticari hayatta kullanılan, oluşturulması ve kullanımını özel olarak düzenlenmiş, tacirle olduğu kadar ticari işletmeyle de ilişkisi bulunan, hukuki, cezai ve idari anlamda koruma altına alınmış, ekonomik değeri bulunan gayri maddi nitelikteki bir tanıtma aracıdır.

B. Ticaret Unvanının Oluşturulması (Şekli)

Ticaret unvanı, iki unsurdan oluşur. Bunlar, çekirdek ve ektir. Ticaret unvanının asli unsurunu, çekirdek oluşturur. Ek kullanılması, kural olarak zorunlu değildir. Ancak bir unvanda ek kullanılmışsa, ticaret unvanı eki de kapsayacak şekilde bir bütün oluşturur ve bu şekliyle korunur.

B.1. Çekirdek

Ticaret unvanının çekirdek kısmı, tacirin hukuki yapısına göre farklılık arz eder.

a- Gerçek Kişi Tacirlerde

Gerçek kişi tacirlerde ticaret unvanının çekirdek kısmı, kişinin kısaltmadan yazılacak ad ve soyadından oluşur. (TTK m. 43/1) Yani ad ve soyadı Hulusi Hizmet olan kişinin, ticaret unvanı da, "Hulusi Hizmet'dir." Ancak unvan, TTK m.43/1'deki yasaklama nedeniyle "H.Hizmet" şeklinde yazılamaz.

Unvana, TTK m. 48 bağlamında ek yapılabilir ya da yerine göre bir ek kullanma söz konusu olabilir. Bu husus, aşağıda incelenecektir.

b- Adi Şirket Halinde

Bir ticari işletmenin adi şirket aracılığıyla ortakların adına ve hesabına işletilmesi durumunda ortakların ortak bir ticaret unvanı altında faaliyet gösterip gösteremeyecekleri konusuna açıklık getirmek gerekir. Ticaret Sicil Tüzüğü m. 18/3'e göre TTK hükümlerine uygun bir şirket mevcut olmadıkça bir işletmenin unvanına birden fazla gerçek kişinin ad ve soyadı konulamaz. Dolayısıyla, ayrı ayrı tacir sayılan ortakların (TTK m. 14/1) her birinin kendi isim ve soy isminden oluşan bir ticaret unvanı olarak sicile tescil ettirmek zorunda oldukları söylenebilir.

Tacir sayılan ortak, ad ve soyadından oluşan ticaret unvanına "ortakları" kelimesini de ekleyebilmelidir.

Örneğin ticari işletme işleten adi şirket ortağı Hulusi Hizmet için, "Hulusi Hizmet ve Ortakları" şeklinde bir ticaret unvanı mümkün olabilir.

c- Ticaret Şirketlerinde

aa- Kollektif Şirketlerde

Ortaklarının salt gerçek kişilerin olabilecekleri kollektif şirketlerde ticaret unvanının çekirdek kısmı, tüm ortakların ya da en azından ortaklardan birinin ad ve soyadıyla, şirketi ve türünü gösteren ibareden oluşur. (TTK m. 44/1) Örneğin, "Hulusi Hizmet ve Mehmet Zaviye Kollektif Şirketi" ya da sadece "Hulusi Hizmet Kollektif Şirket".

Sadece ortak sayısı ikiden fazlaysa, "Hulusi Hizmet ve Ortakları Kollektif Şirketi" şeklinde bir unvan da alınabilir. TTK m. 44/1 uyarınca unvanda yer alması gereken ad ve soyadı kısaltılmadan yazılır. (TTK m.47/1' deki yollama nedeniyle TTK m.43/1)

bb- Adi ve Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde

Bu şirketlerin ticaret unvanında, komandite ortaklardan en azından birinin ad ve soyadıyla şirketi ve türünü gösteren ibare bulunur.(TTK m. 44/2)

Bu şirketlerin ticaret unvanlarında komanditer ortakları ad ve soyadlarının bulunması yasaktır. (TTK m. 44/2, son cümle) Komanditer ortağın ismi ticaret unvanında yer alırsa, bu ortak üçüncü kişilere karşı komandite ortak gibi sorumlu olur. (TTK m. 259) Ayrıca bu durum cezai yaptırımını da gerektirir.(TTK m. 53/2)

TTK m. 44/2 gereğince unvanda bulunması gereken komandite ortağın ad ve soyadı kısaltmadan yazılır. (TTK m. 47/1, TST m. 20/6)

cc- Limited, Anonim ve Kooperatif Şirketlerde

Limited, anonim ve kooperatif şirketlerin ticaret unvanının çekirdek kısmı, işletme konusu ile şirketin türünü gösteren kelimelerden oluşur. (TTK m.45) Örneğin, "İthalat Anonim Şirketi". Limited şirketlerde, şirket tarafından gönderilecek mektuplarda, şirketin unvanıyla birlikte esas sermaye miktarının da gösterilmesi gerekir. (TTK m.544/2)

Limited, anonim ve kooperatif şirketlerin ticaret unvanında yer alan ve şirketin türünü gösteren ibare, unvanda bir gerçek kişinin ad veya soyadı ek olarak yer almadığı takdirde, kısaltılarak yazılabilir. (TTK

m.45/2,2. Cümle)

d- Diğer Tüzel Kişi Tacirlerde

İdealini gerçekleştirmek için ticari işletme işleten dernek ve vakıfların ticaret unvanı, kendi adlarının aynıdır. (TTK m. 46/1, TST m. 20/1) Kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümleri dairesinde idare edilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere devlet, vilayet ve belediye gibi kamu tüzel kişileri tarafından kurulan ve tüzel kişiliği bulunan teşebbüslerin ticaret unvanı da, adlarının aynıdır. (TTK m.46/1, TST m. 20/1)

Kamuya yararlı derneklerin işlettikleri tüzel kişiliği olmayan işletmeler ile devlet, vilayet ve belediye gibi kamu tüzel kişiliği olmayan ticari işletmelerin ticaret unvanları ise, kendilerini işleten tüzel kişinin adı ile işletme konusunu gösteren ibarelerden oluşur. (TST m. 20/2) Örneğin “Yalova Belediyesi Manavı”

e- Donatma İştirakinde

Donatma iştirakinin (TTK m. 951) ticaret unvanı, ortak donatanlardan en az birinin ad ve soyadı veya deniz ticaretinde kullanılan geminin adıyla donatma iştirakini gösteren bir ibareden oluşur. (TTK m. 46/2)

B.2. Ek

İhtiyari bir niteliği olan ek; ticaret unvanında işletmeyi, taciri tanımak ve diğerlerinden ayırmak amacıyla kullanılan bir unsurdur.

Ticaret unvanının ikinci unsurunu ek oluşturur. Ek kullanmak, zorunlu kılınmamıştır. Ancak tacir isterse, ticaret unvanına, işletmenin niteliğini gösteren veya unvanda bahsedilen kişilerin durumlarını belirten ya da muhayyel adlardan oluşan ekler yapılabilir. (TTK m.48/1)

Kullanılacak olan ekin, tacirin mevcut durumu, mali yapısı veya işletmesinin büyüklüğü hakkında üçüncü kişilerde yanlış bir izlenim yaratmaması, gerçeğe ya da kamu düzenine aykırı olmaması gerekir. (TTK m.48/1) Örneğin doktor olmayan tacir, ticaret unvanında doktor kelimesine yer veremeyeceği gibi tek bir işletmeye sahip olan tacir de unvana mevcut işletmeden bağımsız iki veya daha fazla işletmenin de var olduğu izlenimini verir şekilde “müesseseleri” kelimesini ekleyemez. Aynı şekilde, tek başına ticaret yapan gerçek kişiler de, ticaret unvanında bir şirketin varlığı yönünde izlenim uyandıracak ek kullanamazlar. (TTK m.48/2)

Bazı ekler, ancak Bakanlar Kurulu'nun izniyle kullanılabilir: “Türk”, ”Türkiye”, ”Milli” ve “Cumhuriyet” kelimelerinin kullanılabilmesi için bu iznin alınmış olması gerekir. (TTK m. 48/3)

Üçüncü kişilerde yanlış izlenim uyandırabilecek veya kullanılması yasak olan ekleri içeren ticaret unvanları tescil olunmaz. (TTK m. 34/3, m. 48) Bu tür ticaret unvanlarının kullanılması, TTK m. 53/2'ye göre cezai yaptırım gerektirdiği gibi ayrıca izne bağlı eklerin de izin alınmadan kullanılması hali için de aynı durum söz konusudur.

Bazı durumlarda ise ek kullanılması ihtiyari değil zorunludur. Bu zorunluluk esas itibariyle şu hallerde söz konusudur: Tacirin tescil ettirmek istediği ticaret unvanını daha önce tescil ettirilmiş unvanlardan net bir şekilde ayırt etmeye yarayacak eklerin yapılması zorunludur. Bu zorunluluk, gerçek kişi tacirler bakımından aynı sicil çevresi içinde söz konusu olur. (TTK m.43/2) Örneğin İstanbul'da faaliyet gösteren Hulusi Hizmet, ticaret unvanını “Hulusi Hizmet” olarak tescil ettirmişse, İstanbul'da bir ticari işletme açan ve Hulusi Hizmet ismini taşıyan bir diğer tacir, alacağı ticaret unvanına ayırt edici bir ek koymak zorunda kalır. “Hulusi Hizmet - Elveren Oteli” gibi. İkinci Hulusi Hizmet, Ankara sicil çevresi içinde faaliyet gösteriyorsa, kural olarak ayırt edici ek alma zorunluluğu yoktur. Ancak bu halde İstanbul ticaret sicilinde kayıtlı birinci Hulusi Hizmet'in, çeşitli durumların hâsıl olması halinde haksız rekabet hükümlerinden (TTK m.58 vd.) doğan hakları saklıdır. (TTK m. 43/2, son cümle)

Tüzel kişi tacirler ise, unvanlarının Türkiye'nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş olan bir unvandan ayırt edilebilmesini sağlamak için ek almak zorundadırlar. (TTK m.47/2) Örneğin Ankara ticaret siciline kayıtlı bir şirketin ticaret unvanı “İhracat Limited Şirketi” şeklindeyse, sonradan İzmir'de faaliyete geçen bir diğer şirket, aynı unvanı ayırt edici bir ek almadan kullanamaz.”Elveren İhracat Limited Şirketi” gibi.

Ticaret unvanına ek yapma zorunluluğunun bir başka hali ise, şube durumunda söz konusu olur. TTK m.50/1 uyarınca her şube, kendi merkezinin ticaret unvanını şube olduğunu belirterek kullanmak zorundadır. Örneğin “Türkiye İş Bankası A.Ş. Bakırköy Şubesi”. Merkezi yabancı ülkede bulunan bir işletmenin Türkiye'deki şubesinin ticaret unvanında ise, merkezin ve şubenin bulunduğu yer ile şube olduğunun gösterilmesi gerekir. (TTK m.50/3)

)

Ticaret şirketleri son bulma sebeplerinin gerçekleşmesinin akabinde tasfiye haline girerler. Tasfiye haline giren şirketin ehliyeti ise tasfiye amacıyla sınırlandırılır ve şirket kural olarak yeni işlere girişemez. Bu durumda üçüncü kişileri bilgilendirmek için tasfiye haline giren şirketin ticaret unvanına “tasfiye halinde” ibaresi eklenir. (TTK m.208, m.267, m.439/2)

Malvarlığının terki suretiyle konkordatonun tasdikine ilişkin kararın kesinleşmesinden sonra da ticaret unvanına “konkordato tasfiyesi halinde” sözcükler eklenir. (İcra İflas Kanunu m.309c/2)

3.İŞLETME ADI

İşletme adı, işletme sahibini hedef tutmadan, direk olarak işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırmak için kullanılan addır. (TTK m.55)

İkisi de tanıtma aracı olan ticaret unvanı ile işletme adı arasında bazı farklılıklar vardır;

- İşletme adının kullanılması mecburi olmamasına rağmen her tacir işletmesi için ticaret unvanı seçmek ve kullanmak zorunluluğu altındadır.(TTK m.20)
- Ticaret Kanunu'nun 17. Maddesi ile esnafların da işletme adı kullanabilecekleri hükme bağlanmış olmasına rağmen, ticaret unvanı sadece tacirler tarafından kullanılabilir. Bunun yanı sıra seçilen ve kullanılan işletme adının unvanın parçası olması halinde, yapısı unvanla ilgili kurallar uyarınca tespit edilmesine rağmen, ticaret unvanının parçası olmayan işletme adının unsurları kanun ve nizamname ile düzenlenmiştir.
- İşletme adının, işletmeden bağımsız olarak devir ve temlik edilebileceği kabul edildiği halde, aksi kararlaştırılmamışsa ticaret unvanının işletmeden ayrı olarak devredilebilmesi mümkün değildir.(TTK m.51)
- İşletme adı üzerindeki hak tescilin yapıldığı sicil çevresi ile sınırlıdır, ancak tüzel kişi tacirlerin ticaret unvanı üzerindeki inhisar hakları bütün Türkiye'yi kapsar.(TTK m.55, m.43/2, m.47/2)

Ticaret unvanı ve işletme adı arasında bazı benzerlikler de mevcuttur;

- Her iki tanıtma aracı üzerindeki hak da mutlak haklardandır, ancak işletme adı üzerindeki hakkın ticaret unvanı üzerindeki hakka oranla daha ağır bastığı ve işletme adının işletmeden bağımsız olarak devredilebileceğinin çoğunlukla kabul edildiği söylenebilir.
- Her iki ad üzerindeki hakkın da zamanaşımı yoluyla kazanılmayacağı yahut kaybedilmeyeceği ve hak sahibine, haktan yararlanma konusunda tekeli bir yetki verdikleri söylenebilir.

4.TİCARET UNVANI VE İŞLETME ADINA TECAVÜZ SORUMLULUKLARI

A.Ticaret Unvanına Tecavüz Sorumlulukları

Ticaret Kanununun öngördüğü özel koruma (m.54) ve kullanma tekeli hükümleri yanında, haksız rekabet hükümleriyle (TTK m.58 vd.) de unvanı korumak mümkündür.

Bununla birlikte tescil edilmiş ticaret unvanları hem özel koruma hükümleri hem de haksız rekabet hükümleri ile korunabilirken, tescil edilmemiş ticaret unvanları sadece haksız rekabet hükümleri ile korunabilir.

Haksız rekabet dolayısıyla unvanın korunmasını isteyebilmek için unvana yönelik bir zararın veya zarar tehlikesinin bulunması aranmaktadır.

Açıkça anlaşıldığı üzere ticaret unvanına tecavüz eden kimsenin sorumluluğuna, tescilin var olup olmasına göre, TTK m.54 ve haksız rekabet hükümleri uyarınca iki yoldan gitmek mümkündür.

TTK m.54'de özel olarak tescil edilmiş ticaret unvanlarını korumaya yönelik tedbir ve imkânlar öngörülmüştür. Bunlar,

1. Kanuna aykırı şekilde bir başkası tarafından unvanın kullanılması dava yoluyla önlenir.
2. Tescilli bir ticaret unvanını haksız olarak kullanan kişi bu unvanı tescil de ettirmişse, ilk tescil sahibi, sonradan yapılan tescilin terkinini ya da ayırıcı bir ek almasını dava yoluyla ileri sürebilir.
3. Ticaret unvanını haksız yere kullanan kusurlu kişiden uğranılan zarar tazmin edilebilir.
4. Unvanı koruyucu bu davaları kazanan taraf, mahkeme hükmünün yayınlanmasına karar verilmesini de isteyebilir.

Bu hususta Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 06.02.2006 tarihli bir kararına baktığımızda “ ...davacı vekili, ticari unvanı ile müvekkilinin ticari itibarından yararlanarak haksız rekabette bulunduğunu, izinsiz şekilde markasını da kullandığını, davalının kendisini müvekkili şirketin Kadıköy Şubesi olarak lanse ettiğini ileri sürerek, davalının fiillerinin haksız rekabet olup olmadığının hükmen tespitine, marka hakkına tecavüz fiillerinin durdurulmasına, giderilmesine, ticaret unvanına tecavüz nedeni ile meydana gelen haksız rekabetin men`ine haksız olarak kullanılan ticaret unvanının değiştirilmesine veya silinmesine haksız rekabetin

neticesi olan maddi durumun ortadan kaldırılmasına .... karar verilmesini istemiştir.” Buna karşılık, “ ...dava konusu markanın İstanbul Ticaret Odasında tescilinin yapıldığı, davalının davacının itibarından yararlandığı, davacının anılan marka üzerinde öncelik hakkı bulunduğu gerekçeleriyle, davanın kısmen kabulü ile davalıya ait hizmet markasının hükümsüzlüğüne, sicilden terkinine, “ ... “ markasını kullanmasının yasaklanmasına, davalının ticaret unvanından anılan ibarenin TTK`nun 54`üncü maddesi hükmünce çıkartılmasına, hükümsüzlüğe karar verilene kadar tescilli markanın kullanımının haksız rekabet teşkil etmeyeceğinden buna ilişkin istemin reddine, tazminat talebi konusunda karar verilmesine yer olmadığına ve hükmün ilanına karar verilmiştir.” açıklamalarımıza paralel olduğunu görmekteyiz.

Yine Yargıtay bir başka kararında ise, “Dava, ticaret unvanı ile markaya tecavüz ve haksız rekabete son verilmesi, ortaya çıkan maddi durumun tüm sonuçlarının ortadan kaldırılması, davalının ticaret unvanı ve diğer tanıtım vasıtalarından ‘Konyalı’ ibaresinin çıkarılması ve silinmesi istemlerine ilişkindir.” Buna karşılık Yargıtay, “Somut olayda saatçilik alanında faaliyet gösteren davacının unvanı, ‘Konyalı Saat Ticaret A.Ş. dir. Anılan unvan, 28.5.1993 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir. Davalı şirket de aynı alanda faaliyette bulunmakta olup, ‘Konyalı Optik Saat ve Sarraflık Sanayi Ticaret Ltd. Şti.’ ibareli unvanını 19.6.1997 tarihinde tescil ettirmiş bulunmaktadır. Davacı ile davalının faaliyet alanları aynı olup, davacının kuruluş ve tescil önceliği nedeniyle ülke genelinde bir hak elde ettiği, her iki tarafın unvanların çekirdek unsurunun ‘KONYALI’ ibaresi olduğu, karışıklığa neden olması ve unvana tecavüz teşkil etmesi olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla tescilli ticaret unvanının sicilden terkin edilmeleri anına kadar kullanmalarında her hangi bir usulsüzlük olmadığından bu dönem içinde unvana tecavüzden ve haksız rekabetten bahsedilemez. Fakat mahkemece, talep edilmesine rağmen, ‘Konyalı’ ibaresinin davalının ticaret unvanından terkinine karar verilmemiştir. Ancak, anılan karar bu yönüyle davacı vekili tarafından temyiz edilmemiştir. O halde, davalının usulüne uygun olarak tescilli unvanını kullanması, sicilden terkin edilmediği müddetçe haksız rekabet teşkil etmeyeceğinden yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir.” tescilli ticaret unvanına tecavüzün söz konusu olduğu durumlarda, unvanın TTK m. 54 kapsamında korunacağına vurgu yapmıştır.

A.1. Tekel Halinde Kullanma Hakkı

Ticaret unvanını düzenleyen hükümlerin sağladığı korumanın esası, usulüne uygun olarak tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanının, başkaları tarafından kullanılamamalarıdır. TTK m.52’de, bu kural “Usulen tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanını kullanma hakkı, münhasıran sahibine aittir” hükmünde ifadesini bulmuştur .

Kullanma tekeli mutlak bir haktır. Zarar görme veya zarar tehlikesi gibi şartlar aranmaz. Tamamlayıcı ve genel koruma teşkil eden haksız rekabetin men’i ile ilgili hükümlerin vuku bulması için, zarar veya zarar tehlikesi aranmıştır. (TTK m.58) Ancak hemen belirtelim ki, haksız rekabet halinin bulunması, hiç olmazsa zarar tehlikesinin mevcut olması için yeterli bulunmakta, TTK m.57 de sınırlı olarak sayılmış haller, zararı veya tehlikeyi de beraber taşımaktadır. Bu bakımdan, buradaki hakkın mutlak olmasının çok büyük bir önemi yoktur. Fakat bazı ayrıntılı durumlarda hak sahibine avantaj sağlayabilir

Tekel halinde kullanma hakkı, iki şekilde uygulanma alanı bulmaktadır.

a-Tescilli Önleme

Usulen tescil ve ilan edilmiş bir unvana benzer bir unvan tescil edilmek istenirse, bu tescilde, şart olarak açıkça ayırt etmeye yarayacak eklerin yapılması aranır. (TTK m.43/2) Bu fıkra, gerçek kişi unvanının şeklini düzenleyen m.43’te yer almamalıydı. Kanun yapma tekniği bakımından bunun eleştirilecek bir yön olduğunu ortaya koymak gerekir.

Gerçek kişilerde aynı sicil dairesi çevresi içinde uygulanacak bu kural, tüzel kişilerde TTK m.47/2 gereğince bütün Türkiye sicilleri bakımından uygulanacaktır. Bu halin söz konusu olduğu durumda, merkezi bir teşkilat olmaksızın, tescili önleme safhasında büyük güçlük ve hatta belli durumlarda imkânsızlık yaratacaktır. İlgili bir kişinin ihbarı düşünülebilir. Merkezi bir kütük, ticaret sicilleri teşkilatında söz konusu olmadığına göre, bu hüküm daha ziyade ilk tescil edilmiş olan unvanın sahibinin şikâyeti şeklinde, sonradan işleyeceği benzemektedir. Bu hususta yine bir Yargıtay kararına bakacak olursak; “....Davacı vekili, davalı tarafın unvanında yer alan “Federal” ibaresinin, müvekkilinin tescilli unvanı ve markasına tecavüz oluşturduğunu ileri sürerek, tecavüzün menini, “Federal” ibaresinin davalı unvanından terkinini, 1.000.000.000.-TL maddi ve 2.000.000.000.-TL manevi tazminatın faiziyle davalıdan tahsilini talep ve dava

etmiştir.....TTK`nın 52. maddesi uyarınca, usulen tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanını kullanmak hakkı, münhasıran sahibine aittir. Tarafların aynı Ticaret Siciline kayıtlı oldukları kuşkusuzdur. Kaldı ki, TTK`nun 47/2. madde ve fıkrasında, Türkiye`nin herhangi bir yerinde daha önce tescil edilmiş bulunan diğer bir unvandan ayırt edilmesi için gerekli olduğu takdirde, lüzumlu ilavelerin yapılmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmış olup, burada unvanın korunması yurt geneline yayılmıştır. Aynı yasanın 54. maddesi ise, ticaret unvanı kanuna aykırı olarak başkası tarafından kullanılan kimsenin, bunun menini, tescilli unvanın değiştirilmesi veya silinmesini, varsa zararının tazminini ve hükmün gazetede yayınlanmasını isteyebileceğini öngörmektedir. Açıklanan hükümlerden anlaşılacağı üzere, ticaret unvanının korunmasında, tescilli unvanın varlığı ve önceliği asıl ve yeterli olup, ayrıca işletmelerin faaliyet sahalarının aynı olması zorunluluğu aranmamaktadır. Hal böyle olunca, Mahkemece, açıklanan hususlar ve davacı unvanının önceliği ile taraf unvanlarında yer alan "Federal" ibarelerinin unvanlardaki niteliği nazara alınarak, bu ibare yönünden davacı ticaret unvanına tecavüzün varlığının kabulü ile sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi yerinde görülmediğinden kararın bu nedenle davacı yararına bozulması gerekmiştir..."

Gerçek kişi unvanlarında, iki ayrı sicil dairesinde aynı unvanın ayrı ayrı kişilere ait olmak üzere tescil edilmesinin mümkün olduğuna yukarıda değinmiştik. Fakat bu halde taraflardan biri fıkra metninden belirmemekle beraber, evvelki tarihte unvanını tescil ettiren olmalıdır ve o şikâyetçi olmazsa, ikincisinin bu duruma bir şey dememesi aranır. Haksız rekabet yoluyla unvanda değişiklik yapılmasını hakkı mevcuttur. (TTK m.43/2, cümle 2) Bu halde dava, haksız rekabet kuralları uyarınca TTK md. 57, bent 5'e dayanılarak, TTK 58'deki şartlara, yani zarar veya zarar tehlikesinin varlığı halinde açılacaktır.

Tescilli iki unvan varsa, ilk tescili yaptıranın öncelik hakkı vardır. İlk tescili yaptıran ikinci tescili unvanın sicilden silinmesini arzu edebilir. Ancak, kullanılan unvan, hitap ettiği müşteri çevresi içinde değilse, unvanlar arasında iltibas mevcut olmadığından aynı ticaret unvanının kullanılması haksız rekabet oluşturmaz ve unvanın terkinin istenemez. Bir ticari işletmenin seçtiği unvan aynı müşteri çevresinde ve dairesinde kullanıldığında karışıklık söz konusu olur. (Bu hususta bkz. TTK m.57/5 söz konusu olur) Unvanın aynısının veya benzerinin kullanılması mümkün olduğu gibi, unvandaki tanıtıcı kelimenin de kullanılması suretiyle iltibasa sebebiyet verilebilir. Unvanın tamamının veya tanıtıcı kelimesinin marka olarak kullanılması veya marka olarak bir başkası tarafından da tescil ettirilmesi halinde de haksız rekabet halleri ortaya çıkabilir.

b- Kullanmaya Müdahale

Unvanı, başkası tarafından kanuna aykırı olarak kullanılan kimse bunun men'ini isteyebileceği gibi başkası bu unvanı tescil ettirmişse, değiştirilmesini yani gereken ayırt edici eklerin yapılmasını veya terkinin isteyebilir. (TTK m.54/1)

TTK m. 54'deki hüküm uyarınca dava açılmışsa, kazanmış olan taraf, masraflar karşı tarafa ait olmak üzere hükmün yayınlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Unvan, hakkında dava söz konusu olduğuna göre, bu aleniyet de, unvanın bu özel durumda korunması amacını içerir. (TTK md. 54/2)

Bütün mahkemeler ve memurlar, ticaret ve sanayi odaları ve noterler, vazifelerini yaparken bir ticaret unvanının, tescil edilmediğini, kanuna aykırı olarak tescil edildiğini, kanuna aykırı olarak kullanıldığını, öğrendikleri takdirde, durumu yetkili sicil memuruna ve savcılığa ihbarla yükümlüdürler. Bu ihbar yükümlülüğü de, bir koruma tedbiri olarak karşımıza çıkar.

Türkiye, Sinaî Mülkiyet'in korunması hakkındaki 1883 Paris Antlaşmasına katılmış olduğundan bu Antlaşmanın 18. Maddesindeki uluslar arası koruma mekanizmasına dâhildir.

Ticaret Kanun'una ilişkin olarak,

Mevcut Türk Ticaret Kanunu'nun gelişen ve değişen dünya çehresine ayak uydurmakta zorlandığı doktrinde kabul gören baskın bir görüştür. Bu gerçekler ışığında gerek dil gerek sistematik gerekse de içerik açısından yenilik getiren Türk Ticaret Kanunu tasarısı kaleme alınmıştır. Ve hâlihazırda meclisin onayından geçmeyi bekleyen Türk Ticaret Kanunu tasarısı mevcuttur.

Ticaret unvanı ile ilgili tasarıda meydana gelen önemli bir değişiklik de unvana sağlanan coğrafi koruma ile ilgilidir. Türk Ticaret kanununun 43.maddesinin, gerçek ve tüzel kişilerin ticaret unvanlarının korunması bakımından gerçek kişi unvanları aleyhine farklılık yaratan ikinci fıkrası, bugün anlamını yitirmiş ve adeta haksız bir durum yaratır konuma gelmiştir. Bu yüzden gerçek kişi unvanlarının da sadece tescil edildikleri yerlerdeki sicil dairesinde bilindikleri anlayışı bugünkü teknolojik ilerlemeler, özellikle elektronik ortamın

olanakları karşısında terk edilmiştir. Bu sebeplerle gerçek kişi unvanlarının da Türkiye çapında korunması gerekliliği yadsınamaz bir gerçektir. Bu yüzden ticaret unvanına, bağlı bulunduğu sicil bölgesi çevresiyle sınırlı değil Türkiye kapsamında bir koruma getirilmiştir. Bu değişikliğin, teknolojideki hızlı gelişme ve ticari hayatın gittikçe büyümesi açısından son derece yararlı olacağı aşikârdır. Tasarının 52.maddesiyle de ticaret unvanına tecavüz halinde hak sahibinin dava ve talep hakları daha geniş kapsamlı düzenlenmiştir. Yani tecavüze uğrayan hak sahibi, marka ve patente olduğu gibi gerekli görüldüğü takdirde bu tür belgelerin toplatılmasını, yoksun kaldığı bir zarar varsa maddi tazminat, şartları varsa manevi tazminat isteyebilecektir. Kanaatimce bu değişiklik son derece yerindedir. Çünkü Türk Ticaret Kanununda sayılan haklar ticaret unvanı sahibini koruma açısından son derece yetersizdi. Ticaret unvanı da marka, patent gibi fikri mülkiyet hukukunun içine girer ve aynı korumaya sahip olması gerekir.

Tasarının ilgili maddesine bakacak olursak; Madde 52 - (1) Ticaret unvanının, ticaret hayatında geçerli olan dürüst uygulamalara aykırı biçimde bir başkası tarafından kullanılması hâlinde hak sahibi, bunun tespitini, men'ini; haksız kullanılan ticaret unvanı tescil edilmişse kanuna uygun bir şekilde değiştirilmesini veya silinmesini, tecavüzün sonucu olan maddî durumun ortadan kaldırılmasını, gereğinde araçların ve ilgili malların imhasını ve zarar varsa, kusurun ağırlığına göre maddî ve manevî tazminat isteyebilir. Maddî tazminat olarak mahkeme, tecavüz sonucunda mütecevizin elde etmesi mümkün görülen menfaatinin karşılığına da hükmedebilir.

(2) Mahkeme, davayı kazanan tarafın istemi üzerine, giderleri aleyhine hüküm verilen kimseye ait olmak üzere, kararın gazete ile yayınlanmasına da karar verebilir .

Madde 52 gerekçesi:

6762 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi, unvan sahibinin korunması yönünden yetersizdi. Unvan sahibine tanınan dava ve talep hakları, markalar, endüstriyel tasarımlar, patentlere ilişkin kanun hükmünde karar-namelerde ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda marka, tasarım, patent ve eser sahibine tanınan haklarla karşılaştırıldığında bu yetersizlik daha iyi anlaşılıyordu. Maddede yapılan değişikliklerle unvan sahibine de diğer hak sahibine tanınan haklar verilmiştir.

A.2. Haksız Rekabet Hükümleri

Yukarıda da bahsi geçtiği üzere sicil kaydı olsun veyahut olmasın, unvan veya işletme adına tecavüz eden kimsenin sorumluluğuna haksız rekabet hükümleri uyarınca gidilebilir. Uygulamada sıkça karşımıza çıkan bu duruma ilişkin; ticaret unvanı ve işletme adına tecavüz durumlarında haksız rekabet hükümlerine gidilmesine kısaca değineceğim.

Haksız rekabet hükümleri TTK m.56 - 65. Maddeleri arasında düzenlenmiştir. Haksız rekabet, aldatıcı hareket veya iyi niyet kurallarına aykırı sair suretlerle ekonomik rekabetin her türlü kötüye kullanımınıdır. (TTK m.56)

Uygulamada sık karşılaşılan bazı haksız rekabet halleri, TTK m.57 'de gösterilmiştir. Konu ile ilgili 10 ayrı halin ortaya konulduğu bu maddede, sıkça karşılaşılan ticaret unvanına ve işletme adına tecavüz halinde başvurulmuş hüküm TTK m.57/5'tir.

Karışıklığa (iltibas) Yol Açma (TTK m.57/5);

Başkasının emtiası, iş mahsulleri, faaliyeti veya ticari işletmesiyle iltibaslar meydana getirmeye çalışmak veya buna müsait bulunan tedbirlere başvurmak, özellikle başkasının haklı olarak kullandığı isim, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtalarını kullanmak da haksız rekabete yol açar. Tescilli bir ticaret unvanı, işletme adı, marka bir başka kişi tarafından iltibasa yol açacak şekilde kullanılırsa, tescili yaptırmış olan kişi, ilgili özel hükümlere dayanarak (TTK m.54, m.55 ve 556 sayılı Markaların Korunması Hakkındaki KHK m. 62 vd.) hakkını koruyabilir. Dolayısıyla TTK m.57/5'e dayanılması, özellikle unvan, işletme adı, marka gibi tanıtma vasıtalarının tescilli olmadığı durumlarda karşımıza çıkar.

Tescilli olduğu durumlarda da haksız rekabet hükümlerine gidildiği uygulamada görülmektedir. Buna ilişkin, temyiz edilen bir davada Yargıtay, " Davacı vekili, müvekkili şirketin 1992 yılında, davalının ise 1996 yılında kurulduğunu, her iki şirketin ticaret unvanındaki asıl unsurun K... ibaresi olduğunu, davalının bu ibareyi kullanmasının haksız rekabete neden olduğunu ileri sürerek, tecavüzün önlenmesini, K ... ibaresinin davalı unvanından terkinini ve şirketin tabelalarından silinmesini ve şimdilik 1.000 YTL tazminatın davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir." demiş ve devamında, "Dava, haksız rekabet iddiasına

dayalı davalının ticaret unvanında yer alan “K ... “ ibaresinin unvandan terkini, haksız rekabetin men` ve maddi tazminat istemlerine ilişkindir. TTK`nın m.47/son maddesi hükmüne göre, bir tüzel kişinin ticaret unvanı Türkiye`nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmişse, bu unvanın diğer bir unvandan ayırılması için sonradan tescil edilen tüzel kişi ortaklığın unvanına gerekli ekleri yapması zorunlu ve ticaret ortaklıklarının merkezleri ayrı yerde olsa ve logolarında farklılık bulunsa bile, unvanlarında iltibasa varsa, önceden ticaret sicil kaydını yaptıran tüzel kişilik, TTK`nın m.43., 47., 54. ve 57/5. maddeleri uyarınca haksız rekabetin men` davası açabilir. Ancak, hareket tarzı itibarıyla hakkın ihlaline zımnen müsaade edildiği takdirde, karşı tarafın senelerden beri iyiniyetle kullandığı unvanının iptalinin dava konusu olup olmayacağı Türk Medeni Kanunu`nun 2. maddesi hükmü icabı olarak düşünülüp, değerlendirilmesi gerekir. Somut olaya gelince, davacı şirket 1992 yılında, davalı şirket ise 1994 yılında tescil edilerek faaliyete başlamıştır. Dava ise, 28.07.2003 tarihinde açılmış olup, mahkemece, davalının tesciline yaklaşık 9 yıl suskun kalan davacının haksız rekabet iddiası Türk Medeni Kanun`nun 2. maddesinde yazılı iyiniyet kuralı çerçevesinde tartışılmamış ve davanın kabulüne karar verilmiştir. Bu durumda, mahkemece, yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, davalının tesciline 9 yıl sessiz kalan davacının İşbu davayı açmasının TMK`nın 2. maddesi hükmü ile bağdaşıp bağdaşmadığı, anılan bu hükümden hareketle, davacının duruşunu kanunun himaye edip etmeyeceği tartışılmadan, eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir.” şeklinde karar vermiştir.

Yargıtay; yine benzer bir davada, tescilli bir unvan için söz konusu olması gereken maddenin 54. Madde olduğunu belirtmiştir. “Davacı vekili, müvekkilinin 1985 yılında kurulup, inşaat malzemeleri satışı, inşaat yapı işleri ile iştigal ettiğini, davalının ise 1994 yılında kurulup, müvekkilinin ünvanını aldığını, bu durumun birçok karışıklığa yol açtığı gibi, birçok müşteri ve iş kaybına neden olduğunu ileri sürerek, davalının müvekkiline ait ticari ünvanını kullanmakla yarattığı haksız rekabetin önlenmesine, davalının ünvanının değiştirilmesi veya silinmesine, 1.000.000.000-lira manevi 500.000.000-lira maddi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Dava konusu olayda, her iki tarafın ticaret unvanında yer alan (FIRAT) kelimesi her iki unvanda da vurgu sözcüğü olup, iltibasa mahal veremekte ve davalı şirket tarafından ticaret unvanında kullanılan bu kelime, daha önce tescil yapan davacının unvanına tecavüz teşkil etmektedir. Bu itibarla, davalının ticaret unvanındaki (FIRAT) kelimesinin ticaret sicilinden terkinine TTK m.54 maddesi uyarınca karar vermek gerekirken, yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”

Son zamanda kabul edilen kanuni düzenlemelerle, belli bir sicile kaydedilmek suretiyle özel koruma kapsamına alınan işaret ve tanıtma vasıtalarının sayısında artış olmuştur. Örneğin coğrafi işaret siciline kayıtlı coğrafi işaretler 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında KHK ile özel olarak korunmaktadır. Bu durum, haksız rekabet yoluyla korumanın kapsamının eskiye oranla daralmasına neden olmuştur.

TTK m.57/5'in uygulanabilmesi için, kullanılan ticaret unvanı, marka gibi tanıtma vasıtasının, bir başka kişinin haklı olarak kullandığı tanıtma vasıtası ile iltibasa meydan vermesi gerekir. Dikkat çekilmesi gereken husus bu anlamdaki haklı kullanmanın, ilk defa kullanmayı ifade etmesidir.

İltibasın mevcut olup olmadığı, kural olarak, kullanılan tanıtma vasıtaları arasında gerek şekil gerek söyleyiş bakımından normal ve orta düzeyde bir tüketicinin aldanmasına yol açacak bir benzerliğin bulunup bulunmadığına göre saptanır. Ancak iltibasa konu oluşturan tanıtma vasıtasını taşıyan mal özel bir alıcı grubuna hitap ediyorsa, iltibasın mevcut olup olmadığı bu özel alıcı grubunun yanılma ihtimali dikkate alınarak belirlenir. Yargıtay kararlarında da, iltibasın varlığı araştırılırken, malın hitap ettiği özel grubun (çocuklar, ev kadınları gibi) yanılma ihtimalinin bulunup bulunmadığı üzerinde durulmaktadır. Bu düşünceden hareketle, reçete ile satılan iki ilacın mevcudiyetinde, ambalajları arasında benzerlik bulunsa bile iltibastan söz edilemeyeceği kabul edilmiştir. Zira bir eczacının, ambalaj benzerliği nedeniyle yanılığa düşeceği söylenemez.

TTK m.57/5'in son kısmında “... Veyahut iltibasa meydan veren malları, durumu bilerek veya bilmeyerek, satışa arz etmek veya şahsi ihtiyaçtan başka her ne sebeple olursa olsun elinde bulundurmak...” haksız rekabet fiili sayılmıştır. Bu hüküm, haksız rekabet nedeniyle men davasının açılabilmesi için kusur şartının aranmadığı ve haksız rekabetin herkese karşı ileri sürebilecek mutlak bir hak olması sebebiyle, Adliye Encümeni tarafından TKT'ye eklenmiştir .

Tescil ve ilan edilmiş işletme adını tekel şeklinde kullanma hakkı, sahibine aittir. (TTK m. 55 nedeniyle TTK m.52) Ancak bu hak, tescili yaptıran, bir tüzel kişi tacir dahi olsa, tescilin yapıldığı sicil çevresiyle sınırlıdır. (TTK m.55 nedeniyle TTK m.43/2)

İşletme adını tescil ve ilan ettiren kişi, tescilin yapılmış olduğu sicil çevresi içinde TTK m.54'e dayanarak koruma talep edebilir. (TTK m.55) Sicil çevresi dışındaki koruma gene haksız rekabet hakkındaki hükümlere tabi olur.

İşletme adı tescil ettirilmemişse ancak haksız rekabet hükümleri çevresinde korunabilir.

İşletme adı, bu hüküm dolayısıyla, işletme adına bir tecavüz söz konusu olduğunda korunması ve sorumlulukları doktrinde tartışılmış bir konudur. Bazı yazarlar işletme adının ticaret unvanına bir ek olarak tescil ettirilirse, ticaret unvanı ekleriyle birlikte korunacağından bu hükmün gereksiz olduğunu; bazı yazarlar ise ticaret unvanı hakkındaki hükümlerin işletme adı ile ilgili olarak uygulanamayacağını zira ticaret unvanının müesseseyi ilgilendirdiğini, buna karşılık işletme adının müesseseyi ilgilendirmediyi ileri sürmüşlerdir.

İşletme adıyla ilgili hükmün amacı gerekçede şöyle izah edilmektedir: "Ticaret unvanı, işletme sahibini yani müteşebbisi gösterdiği halde, tatbikatta doğrudan doğruya işletmeyi tanıtmak ve benzeri işletmelerden ayırmak amacıyla kullanılan adlara rastlanmaktadır. Mesela Üniversite Kitabevi... Cihan Palas Oteli gibi ibareler ticaret unvanının ilavesi olarak kullanılırken suiistimal edilirse bu hal ticaret unvanına müteallik hükümlerle önlenemez. Fakat tecrübe göstermiştir ki, işletme adları umumiyetle ticaret unvanından ayrı olarak kullanılmaktadır.

Bundan dolayı bu türlü adların suiistimal edilmesini önlemek şimdiye kadar hemen hemen mümkün olamıyordu. Ticaret için olmazsa olan olan dürüstlük kuralını muhafaza edebilmek için işletme adı hakkında da ticaret unvanlarına müteallik hükümlerden bir kısmının uygulanması uygun görülmüştür. Bu maksatla TTK m.55 inci maddesi tertip edilmiştir. Bu hükme göre şimdiden sonra işletme adları da tescile tabi tutulacak, iltibasa mahal verecek bir tarzda kullanılmaları önlenecektir."

Buna karşılık, doktrinde Karayalçın; işletme adı hakkındaki hükmün gereksiz ve kanun yapma tekniği bakımından ahenkli bir sistem getirmediği cihetle de yetersiz olduğu fikrindedir. Yazara göre, işletme adı ticaret unvanının bir eki olarak ticaret siciline kaydedilmiş ise, 55. maddenin uygulanması söz konusu olmayacak ve unvan, bir bütün olarak, ekleriyle birlikte korunacağı için işletme adı da bu himayeden yararlanmış olacaktır. İşletme adı ticaret unvanına dâhil olmadığı takdirde ise Ticaret Kanunu'nun hem 56. hem de 57/5. madde hükümleri uyarınca himaye edilecektir ki bu da söz konusu düzenlemeyi anlamsız kılar.

Yine doktrinde Ulusoy'a göre, 55. madde ile 48. madde arasında bir ayniyet bulunduğunu, 48. maddenin ifadesinin, taciri değil, 55. maddede tarifi yapılan işletmeyi hedef alabileceğini ifade etmektedir. Yazara göre, bu nedenle kanun aynı konuyu benzer şekilde iki defa tanzim etmiş ve karmaşık hale getirmiş olmaktadır. Bu yönden, bir ticaret unvanında görülen "işletmeyi tanıtıcı bir ibarenin" 48. maddede geçen ticaret unvanıyla ilgili bir ek mi yoksa 55. maddede tanımı yapılan işletme adı mı olduğunu ayırt etmek müşkül olmaktadır. Yazar, ayrıca 55. madde hükmünün ticaret sicil memurlukları nezdinde yapılan inceleme neticesinde işlemediğinin görüldüğünü, ticaret sicil memurlarının yapılan tescillerde ticaret unvanı eklerinde sürekli olarak 48. madde hükmünü esas aldıkları, tescil talebinde bulunan firma veya tescil yapan ticaret sicili memurunun, unvana yapılan ekin 55. maddeye göre bir işletme adı olup olmadığının, dolayısıyla işletme adı olarak tescili gerekip gerekmediğinin üzerinde durmadıklarını belirtmektedir. Yazara göre, "kanun hükmünün işler hale getirilebilmesi için, tescil talep edenin, ticaret unvanının eki şeklinde kullansın veya kullanmasın, işletme adını; işletme adı olarak tescil ettirmesi ve ticaret sicil memurunun da, ticaret unvanının tescili sırasında, tereddüt halinde, unvana ilave edilen ekin, TTK m. 55'e göre işletme adı mı yoksa TTK m. 48'e göre bir ek mi olduğunu sorması gerekir. Tescil talebinde bulunan firma, ticaret unvanına ilave ettirdiği eki, işletme adı olarak düşünmüş ve fakat TTK md. 55'e göre işletme adı olarak tescil ettirmişse, müstakilin kullanma olanağından mahrum kalacaktır." Bu itibarla yazar, işletme adı ile ilgili 55. maddenin gereksiz ve yetersiz olduğu kanısındadır.

Uygulamaya ilişkin aksaklıkların, sadece düzenlemenin yetersizliğinden değil, ticaret sicil memurlarının konu hakkında detaylı hukuki bilgi sahibi olmamalarından kaynaklandığı söylenebilir. Teorik olarak ise, Türk kanun koyucusunun bir tercihi söz konusudur. Gerekçede de ifade olunduğu şekilde, işletme adları

genellikle unvandan bağımsız olarak ve daha yaygın şekilde kullanılmaktadır. Ancak unvanın ekinin işletme adı olarak kullanılması da söz konusu olabilir. Bu durumda, işletme adı da ticaret unvanının bir parçası olacağından zaten mesele kalmayacak ve unvan tescil edildiği takdirde işletme adı da kendiliğinden tescil edilmiş sayılacaktır. Zaten kanun ve nizamname, tescilden bahsetmekle birlikte “ayrıca tescil” den bahsetmemektedir. İşletme adının unvanın hangi parçası olduğuna ise münhasır hak sahibi karar verecektir ve alenileştirilen bir işletme adını o şekliyle kullanmamak 55. maddenin 53. maddeye yaptığı yollama ile suç sayılacağı gibi, işletmeyi tanıtan bir işaretin devamlılık arz etmemesi işletme sahibinin aleyhine olacaktır. İkinci olarak işletme adı unvanı oluşturan ibareden farklı unsurlardan meydana gelebilir. Bu takdirde ayrıca tescil söz konusu olacağı gibi korumanın mahiyeti de değişecektir. Şayet bu hususta hiçbir düzenleme mevcut olmasa idi, koruma TTK m.57/b.5'e göre yapılacaktı ve zarar yahut zarar tehlikesinin mevcudiyeti sicil bölgesi içinde veya dışında ayırımı yapılmaksızın aranacak, ispat yükü hak sahibine ait olacaktı. Ancak getirilen düzenleme ile Ticaret Kanunu'nun 43. maddesinin ikinci fıkrasına atıf yapılmış ve işletme adlarının kayıtlı buldukları sicil dairesi içerisinde zarar yahut zarar tehlikesinin ispatına mahal kalmaksızın korunacakları kabul edilmiştir. Sonuç olarak, özellikle unvandan bağımsız yapı arz eden işletme adları düşünülerek sevk edildiği anlaşılan hükmün, pek başarılı olarak kaleme alındığını söyleyemsek de, gerekli olduğu gerçekliğini kabul etmek gerekir.

Bu hususta, Ticaret Sicil Nizamnamesi'nde sadece işletme adının tescilinde onu meydana getiren sözlerin aynıyle sicile yazılmasını şart kılan bir hüküm mevcuttur. Buna göre, örneğin, A.B.C. harfleri bir işletme adı olarak kullanılmak isteniyorsa harflerin gösterdiği kelimelerin bütünüyle yazılarak sicile kaydı gerekir.